

Äänestysaluejaon muuttaminen

Kunnanhallitus 22.05.2023 § 106
54/00.01.01.01/2023

Valmistelija

Hallintosihteeri Tiina Hämäläinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi,
gsm 040 7101 937, email: tiina.hamalainen@heinavesi.fi

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Valtuusto päättää äänestysalueista.

Valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa 1.1.2024 alkaen toimitettavissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä ilmoitettu 31.8.2023 mennessä Digi ja väestötietovirastolle (DVV).

Heinäveden kunnassa on tällä hetkellä kaksi äänestysaluetta: 001 Etelä-Heinävesi ja 002 Pohjois-Heinävesi. Nämä ovat voimassa vaalien varsinaisena vaalipäivänä, jolloin kuntalainen voi äänestää vain omassa äänestysalueessaan. Kuntalainen voi äänestää ennakkoon missä tahansa omasta äänestysalueesta riippumatta.

Äänestysaluejakomuutos vaikuttaa varsinaisen äänestyspäivän äänestyspaikkaan. Äänestysaluejakopäätös ei määritä äänestysalueen varsinaisen vaalipäivän vaalihuoneiston sijaintia, vaan kunnanhallitus päättää sen erikseen. Päätös ei myöskään vaikuta ennakoäänestyspaikkoihin, vaan niistäkin määrää kunnanhallitus erillisellä päätöksellä kaikkien toimitettavien vaalien yhteydessä erikseen.

Kun vaalipäivän äänestysaluejakoa uudistetaan, samalla voidaan kunnanhallituksessa vaalikohtaisesti tarkastella ja mahdollisesti lisätä ennakoäänestyspaikkojen määriä ja paikkoja.

Useissa aiemmissa vaaleissa ongelmalliseksi on osoittautunut löytää kaikille äänestysalueille riittävä määrä jäseniä vaalilautakuntiin. Etenkin kunta- ja aluevaaleissa esteellisyyssäännökset saattavat aiheuttaa käytännössä ongelmia vaalilautakuntien jäseniä ja varajäseniä valittaessa. Jokaiselle äänestysalueelle nimetään kuntalaisista vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, 3 varsinaista jäsentä ja 5 varajäsentä.

Heinävedellä ennakkoon äänestäneiden osuus on ollut selvästi suurempi kuin vaalipäivänä äänestäneiden osuus.

Äänestysaktiivisuus Heinävedellä vuoden 2019-2023 vaaleissa:

Vaalit	Äänioi- keutetut	Ennakkoon Lkm/%	Vaalipäivänä Lkm/%	Yhteensä Lkm/%
Eduskuntavaalit 2023	2642	1144/43,3%	619/23,4%	1763/66,7%
Aluevaalit 2022	2751	860/31,3%	477/17,3%	1337/48,6%
Kuntavaalit 2021	2781	1017/36,6%	552/19,8%	1569/56,4%
Europarlamenttivaalit 2019	2798	660/23,65	391/14%	1051/37,6%
Eduskuntavaalit 2019	2806	1074/38,3%	701/25%	1775/63,3%

Vertailuna seudun kuntiin todetaan, että seuraavissa kunnissa on vain 1 äänestysalue: Outokumpu (äänioikeutettuja yli 5000), Ilomantsi (äänioikeutettuja yli 4000), Joroinen (äänioikeutettuja yli 3800), Polvijärvi (äänioikeutettuja yli 3500).

Ennakoäänestyksen yleistymisen myötä vaalipäivän äänien laskeminen on nopeutunut. Keskusvaalilautakunnalle saapuneet ennakoäänestysasiakirjat lajitellaan äänestysalueiden mukaiseen järjestykseen. Äänestysalueiden määrän vähentäminen tehostaisi ja nopeuttaisi asiakirjojen käsittelyyn päivittäin käytettävää työaika.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että

1. äänestysaluejakoa muutetaan 1.1.2024 alkaen siten, että äänestysalueet 001 Etelä-Heinävesi ja 002 Pohjois-Heinävesi yhdistetään yhdeksi äänestysalueeksi,
2. uuden äänestysalueen nimeksi tulee 001 Heinävesi,
3. ne kunnan äänioikeutetut, joita ei ole merkitty väestötietojärjestelmässä asuvaksi minkään kiinteistön (rakennuksen ja huoneiston) kohdalle, kuuluvat äänestysalueelle 001 Heinävesi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.